Vegetarisk Tidsskrift

I dette nummer bl. a.:

Bellahøj 1952

Sundhedsuge i Tyskland

Sagens kerne

Er sild godt?

Stor ståhej om sprit-promillen

Udgivet af Dansk
Vegetarisk Forening

45. årgang
nummer 6
Juni 1952

Ren vegetabilsk margarine

Til underretning for Dansk Vegetarisk Forenings medlemmer skal vi meddele, at Den Sanitære Fødevarefabrik, Baldersgade 14, Kbhvn. N., er den eneste, som har tilladelse til at fremstille margarine, vitaminiseret uden dyriske produkter. Margarinen leveres i pakker à ½ kg (portofrit ved aftagelse af mindst 5 pakker pr. gang) og kan foruden fra fabrikken også fås i forskellige forretninger (se annoncerne). Medlemskort (1952) må forevises. Fra provinsen opgives medlemskortets nr.

Foreningens og formandens adresse er: Havebrugskonsulent H. Mosegaard, Ågade 114², Kbhvn. N., GO 1163u, postkonto 256 56. Mosegaard er tillige kasserer og ansvarhavende redaktør af *Vegetarisk Tidsskrift*.

Foreningens næstformand: repræsentant N. Nielsen, Åbakkevej 19, 1., Kbhvn. F., DA 8222y.

Kontingent inkl. abonnement på Vegetarisk Tidsskrift og bidrag til evt. lokalforening: Enkeltmedlemmer kr. 7,00, ægtepar kr. 8,00, medlemmer under 20 år kr. 3,00. Livsvarige medlemmer kr. 75,00, ægtepar kr. 100,00.

Abonnement på bladet kr. 6,00 (udlandet 7,00). Kan bestilles hos postvæsenet eller bladets ekspedition.

Dr. Michael Larsens Vegetariske Børnehjemsfond's kasserer: Oluf Egerod, Bellahøj skole, Brønshøj, postkonto 2 82.

Vegetariske kursteder og restauranter i Danmark:

Vegetarisk Spisesalon, Borgporten 23², Århus.
Frydenstrand Badesanatorium, Frederikshavn.
Horseløkke Kurhjem, Fåborg.
Råkostkurstedet »Humlegården«, Humlebæk.
Skodsborg Restauranten, St. Kongensgade 36—38, mezz., København.
Hotelpension Klintsøgård, Klint pr. Nykøbing Sj. 15/5—15/9.
Vegetarisk Køkken, Kongensgade 39, Odense.
Skodsborg Badesanatorium, Skodsborg.
„Eckbohus", Bjerre strand pr. St. Fuglede (sommer).
Råstrup Kursted, Christiansminde, Svendborg.
Vegetarisk Spisesalon, Nørregade 6, Vejle.

Vegetariske spisesteder i OSLO:

Frisksportrestauranten, Grensen 18.
Råkostkurstedet „Vegeta", Drammensveien 201.

Det er svært!

Hvor må det dog være svært at være „forældre" i vore dage! — — — Man vil så gerne give sine børn en god opdragelse, for man vil så nødig ha', at børnene, når de bliver voksne og kommer ud i verden og der møder problemer, som de forløfter sig på, med god grund skal kunne sige: „Hvorfor lærte vi ikke det eller det i vort hjem, så vi var bedre udrustet til at løse de problemer, som vi før eller senere møder på vor vej?"

Psykoanalytikeren siger, at det næsten altid er forældrenes skyld, at børnene får mindreværdskomplekser eller får en overdreven idé om deres egen betydning, at det er forældrenes skyld, når børnene får neuroser osv. Børnene skal have lov til at udfolde sig frit; man skal ikke gribe ind over for dem, det gør blot børnene stædige, trodsige eller nervøse. — Der kan trods de kloge psykoanalytikere siges meget for og meget imod den moderne form for mangel på indgriben fra forældrenes side, som disse velstuderte folk anbefaler os. — — — Det kan ha' en vis interesse at se, hvad de unge selv mener om den opdragelse, de har fået, og man kan få et glimt deraf ved f. eks. at se, hvordan de udtaler sig i „Berlingske Tidende" den 26/4 under „De unges debat". Læs bl. a., hvad de siger her om „Spiritus og tobak", som den dag var under debat.

En ung mand på 16 år fortæller frimodigt: „Han er lige lykkelig, hvad enten han ryger eller ej. Han tager af høflighed alt, hvad der bliver budt ham. Hans fa'r har lovet ham et kørekort, hvis han ikke ryger, til han er 18 år. Min far ved ikke, at jeg ryger." Men den håbefulde unge mand har røget, fra han var i 8—9 års alderen. Han har røget alt, hvad han kunne få fat på: „Skod", teblade, gamle snørebånd osv. — — Den unge mands påstand, at han er lige lykkelig, enten han ryger eller ej, lyder noget mærkelig! Hvorfor gør han sig da al den umage for at få noget at ryge på, og hvorfor er han så lidt kræsen i sit valg? — — Eller er det bleven en sport for ham at snyde sin far? Han har måske en formodning om, at han nok får det attråede kørekort, enten han har holdt sit løfte eller ej? — Hvem tør anbefale et sådant ungt menneske til nogen som helst ansvarsfuld stilling frem i livet efter disse meget frimodige afsløringer!! — —

Men det bliver værre endnu. — En ung dame på 22 år fortæller, at hun som 16-årig første gang drak spiritus i Sverige, og at det blev — en meget *ubehagelig overraskelse*. Og nu kommer det, der virker mest chokerende på den, der selv har haft børn at opdrage: Hun bebrejder sine forældre, at de ikke allerede hjemme fra har lært hende at drikke sig fuld, idet hun siger: „Faktisk bør man have været beruset i sit hjem, før man bliver sluppet ud til selskaber, hvor der skænkes spiritus." Nu drikker hun gerne alting osv. — — Altså: efter denne unge dames mening burde det høre med til god opdragelse at lære sin børn at drikke sig fulde. — Men, kære, unge dame! De må ikke være alt for streng i Deres bedømmelse af Deres forældres opdragelse i den henseende. Jeg tror, at der endnu findes mennesker, som har den opfattelse, at spiritus

(og for resten tobak med) ikke er nogen livsfornødenhed. — — Kunne De slet ikke tænke Dem den mulighed, at det var unødvendigt at nyde spiritus, selv om De er i selskab, hvor andre nød det? Er der virkelig så lidt selvstændighedstrang i vor tids unge, at man absolut *skal abe efter*, hvad andre gør? De ville aldrig være kommet ud for den ubehagelige oplevelse i Sverige, dersom De havde haft mod til at sige nej til det første glas, og De ville aldrig ha' nået til det punkt, at De synes, spiritus var dejligt.

Alle klager over de store skatter, de må betale, men frivilligt betaler De og mange med Dem de høje skatter på spiritus og tobak.

Hvis jeg var en ung mand, så ville jeg betænke mig meget på at stifte hjem med en kvinde, der har den opfattelse, som De har givet udtryk for! Men mod menneskers dumhed kæmper selv guderne forgæves.

A. E. Bonnichsen.

Keep Smiling

stod der på en stor stabel kasser på en lastbil uden for Centralsalgshallen i Stockholm, skriver „Viola". På den anden side af kasserne stod der Dutch tomatoes. Om der også stod Keep Smiling på agurkevognene, som for nylig kom fra Holland, er os ubekendt, men sikkert er det, at agurkeavlerne havde svært ved at smile. Det var nævnte dag (midt i maj) næsten umuligt at sælge de svenske agurker, selv de allerfineste, fordi alle de store købere havde forsynet sig med de hollandske varer.

Københavns Grønttorv,

der er omsætningssted for en millionbys befolkning, havde i dagene fra den 5. til den 16. maj en tilførsel af ca. 19.400 kg danske tomater til en gennemsnitspris af ca. 14 kr. pr. kg.

Begge tal ser drabelige ud, men det kan alligevel kun blive til en meget lille bid tomat på ca. 1,6 g pr. mand pr. dag.

Det var for denne bids skyld, himmel og jord blev sat i bevægelse for at udelukke konkurrencen fra de canariske øer.

Visse madeksperter omtalte de importerede tomater temmelig nedsættende, men publikum havde en anden mening, idet samtlige sendinger blev revet væk.

Sild er godt! (?)

Medens dr. Rich. Ege vil give handelsmændene ret til i reklameojemed at fremsætte ovennævnte udtalelse, finder han, at en ernæringsekspert som professor Gudjónsson gør sig skyldig i rent ud sagt overfladiskhed, når han fremsætter følgende om fisk: Vi kender ingen sundere føde end fisk. Den er en ideel æggehvide-kilde, passende fedtkilde, rigtflydende kilde af D-vitamin og let udnytbar A-vitamin og en betydelig C-vitaminkilde (rogn og lever). Den er „billig".

Dr. Ege mener nemlig, at man lige så godt kan udtale sig om fisk på følgende måde: Fisk (bortset fra fede fisk som sild, makrel etc. samt

fiskeindmad) er et ensidigt næringsmiddel, de er praktisk taget blottede for A-, D- og C-vitaminer, de er fattige på kalk og jern. Hvad indholdet af B1-vitaminer angår, står fisk langtfra på højde med svinekød lige så lidt som med gule ærter, bønner etc. Prisen på fisk er i detailsalg gennemgående så høj, at fisk — specielt den ikke fede fisk — ikke blot er meget dyr som leverandør af fødens kalorier, men de nævnte fisk er samtidig en dyr leverandør af så godt som alle de næringsstoffer, der betyder noget i vore praktiske kostovervejelser.

Når begge disse udtalelser kan gøres gældende om fisk, må det altså være, fordi fisk og fisk er mange ting.

Det samme gælder om frugt o. l., fortsætter dr. Ege i „Politiken". Af vindruer må der spises 1—1½ kg til et beløb af en snes kroner eller mere for at få vort daglige behov for C-vitamin tilfredsstillet, medens vi af andre frugter som hyben eller solbær kan opnå det samme ved at spise 5—25 g, hvad der vil koste os 2 til 10 øre.

Dr. Ege advarer dernæst imod at udtale sig i så vage vendinger, at de næsten kun kan misforstås, således som tilfældet var i den artikel af professor Gudjónsson, der drager grønsagers og frugters værdi som vitaminkilder i tvivl, fordi ét af vitaminerne i planterne forekommer som det vanskeligt udnyttelige vitamin-forstadium (karotin) og ikke som selve A-vitaminet, og fordi et andet af vitaminerne (C-vitamin) i kartoflen (og visse andre naturlige planteprodukter) aftager under lagringen vinteren igennem.

Det, der for det sidste forholds vedkommende ville have virkelig interesse for husmødrene at få at vide, er, at de 80—90 pct. af alt det C-vitamin, der findes i kosten, faktisk hidrører fra grønsager og frugter — og at disse vegetabilske fødevarer — valgt på rette vis — selv på den årstid, hvor indholdet er lavest, forsyner os med C-vitamin til en langt lavere pris, end det er os muligt at købe dette næringsstof for gennem noget animalsk næringsmiddel.

Når først husmødrene ved hjælp af tabeller og tal over de enkelte fødemidlers virkelige indhold af værdistoffer bliver i stand til at vurdere, hvor billigt og sundt et næringsmiddel er, behøver hun ikke at tro på, hvad der snart fra den ene, snart fra den anden side siges om dette eller hint — hun vil da kunne ombytte tro med viden, — slutter dr. Ege og tilføjer onsket om, at disse bøger med tal og tabeller må blive lige så almindeligt anvendte, som kogebøger er det i dag.

Ak ja! Tal og tabeller kan sikkert være aldeles storartede, og i adskillige tilfælde vil det sikkert også være klogt at ombytte tro med viden; men sæt nu, at mange af os har den naive tro, at det i alle tilfælde vil være sundest og bedst for en skabning at ernære sig af de ting, som vedkommende er skabt til at ernære sig af — mon vi så alligevel ikke bør holde fast ved denne tro et stykke tid endnu?

Så kunne det jo da være, at videnskaben i mellemtiden kom til omtrent det samme resultat. Det synes da i hvert fald, som om dr. Ege på det nærmeste har afskrevet fisk som føde for mennesker, om ikke af æstetiske eller hygiejniske grunde, så dog af prismæssige. Den omstændighed, at den dyre propaganda for et udvidet forbrug af fisk er slået fejl, i

hvert fald ikke skal fortsættes efter de hidtil fulgte linier, turde måske også opfattes som et tegn på, at silden ikke altid er så god, som handelsmanden påstår, og som i hvert fald den ene af de to professorer sanktionerer.

Og for at tage prisen på vindruerne op til behandling, så er denne — hvad måske ikke alle véd — en kunstigt opretholdt pris. Såfremt vi kunne finde på at afskaffe alt, hvad der hedder told og restriktioner, kunne vi have denne dejlige føde til en brøkdel af den nævnte pris, i hvert fald i sæsonerne, og selv om vi ikke netop ville lægge beslag på 1—1½ kg daglig, kunne det være endog meget rart med nogle få hundrede gram. At friske druer skal koste op imod 1 kr. pr. drue er lige så uforståeligt, som at der ofres store valutabeløb til indførsel af delvis destruerede druer i form af vin.

Men lad nu de lærde fortsætte deres strid om, hvad der er dyrest og dårligst inden for de animalske „fødemidler"; vi kan kun opfatte striden som en bekræftelse på, hvad vi skrev i sidste nr. af VT: at frænde er frænde værst. Dr. Ragner Berg har forresten besværet sig over, at hans navn var fremme i den anledning, eftersom han gerne under dr. Hindhede al mulig anerkendelse, men medens denne beskæftigede sig med æggehvideminimum, så eksperimenterede Ragner Berg med æggehvideoptimum, og det skulle gøre en stor forskel. Undskyld!

Tablet-raseriet

Alene af 3 almindelige sovemidler solgtes der i 1947 156 millioner tabletter. Det kan blive en pæn portion til hver dansker, men da der heldigvis endnu er en del, der kan sove uden kemiens hjælp, bliver der et meget stort forbrug til resten af befolkningen, og når man véd, at dette forbrug ret ofte fører til kronisk forgiftning med en broget blanding af sindsmæssige symptomer, og at tilvænningen let kommer til at ligne, hvad der ses hos morfinister og brugere af „ferie"-præparater, er man klar over problemets alvor.

Alene 3000 indlæggelser på hospital som følge af frivillige eller ufrivillige forgiftninger siger også noget om sindenes tilstand i disse år.

Hvorfor — spørger lægerne i deres eget blad — er forbruget blevet så enormt? Mon ikke svaret bliver noget i retning af, at lægerne ikke er helt uden skyld i misèren, samtidig med uhensigtsmæssig levevis, ikke mindst i ernæringsmæssig henseende.

Der er gang i skandinavismen

Nu har der også været skandinavisk bartender-konkurrence, hvor stamgæster fra byens cafeer var inviterede til at fungere som dommere over de sammenrystede vædsker, der under navn af cocktails skal forsyne menneskene med de så attråede promiller af sprit.

For sandheden er jo den, at man kan hefte aldrig så fantasifulde benævnelser på de forskellige ingredienser og ryste dem efter de mest indviklede recepter uden dog at narre kemien det allerbitterste.

Den siger som bekendt æthylalkohol, og så er det revnende ligegyldigt,

hvad udgangsmaterialet har været, eller hvad den mand hedder, som ryster blandingerne, og det må betvivles, at netop disse dommere, der er udvalgte stamgæster, endnu besidder nogen synderlig smagssans — i hvert fald næppe over for stoffer, som må anses for heldige og velegnede som mad og drikke for „det vise menneske", som vi i vor beskedenhed kalder den art, vi hævder at tilhøre.

200 pct. råstofafgift på kokosmel

Hvem kan nu begribe, at der skal betales ekstra bøder for at nyde kokosmel?

I hvert fald anser man ikke dette forehavende for strafbart i Sverige, hvorfor prisen derovre kun er cirka halvdelen af, hvad der skal betales hos os.

Der betales næppe 200 pct. i råstofafgift på den kokosolie, som antagelig endnu i vore dage anvendes til margarinefremstilling, hvorfor skal melet da være luksus?

Vi forstår heller ikke, hvorfor det fortsat kan betale sig at rejse til vort broderland for at spise sig mæt i bananer.

Selvfølgelig har den „frigivelse", som har fundet sted af visse produkter, glædet os vegetarer, men der er fortsat grund til at undre sig.

Sundhedsuge og vegetarmøde i Tyskland

I pinsen åbnedes i Koblenz den første tyske sundhedsuge, og samtidig holdt en af de alt for mange tyske vegetariske foreninger årsmøde på fæstningen (nu ungdomsherberg) Ehrenbreitstein. Undertegnede var til stede som repræsentant for IVU — den internationale vegetarunion.

Til disse to begivenheder kan knyttes flere interessante bemærkninger.

Sundhedsugen stod under protektion af såvel ministerium som byens overborgmester, men læger og apotekere nægtede at være med. Det var naturhelbredelsesbevægelsen, der havde ansvaret for det hele!

Lederen, dr. *Finke*, er en modig mand, men havde stort besvær i sit arbejde med front til alle sider.

Til sundhedsugen var knyttet en udstilling — der ikke havde så forfærdelig meget med sundhed at gøre. Det var nærmest en pågående salgsudstilling for alle slags varer — møbler, klæder, smykker, pelse, kosmetik, barbermaskiner etc. etc. Så var der selvfølgelig også forskellige fabriks-„sundheds"levnedsmidler, som Tyskland er så rig på, og til sidst groft brød, køkkenredskaber som saftpressere etc., men det druknede i mængden. En af vegetarforeningerne, Vegetarier Union Deutschlands, medvirkede — med en lille serie billeder på en væg af kendte vegetarer: Leonardo da Vinci, Tolstoi, Bernard Shaw, Gandhi, Eduard Baltzer, Bircher Benner, Georg Förster, prof. J. Ude og Rich. Ungewitter. Det var alt! Med forenede anstrengelser skulle de tyske vegetarer her kunne have indrettet en stand med al slags vegetarisk litteratur — der var ellers litteratur nok at få, såsom verdenskort! — og en udstilling af vegetariske kostprøver etc.! Det havde været en passende modsætning til tobaks- og ølsalget

samt servering af pølser, skinke etc.! Det var altså en sundhedsudstilling så som så!

Under sundhedsugen foranstaltedes en mængde foredrag, og de var i det store og hele gode nok. Her blev talt djærve ord mod den almindelige medicin og levevis. Fra vor side deltog så gode navne som prof. Ude, Werner Zimmermann, fru Kirstine Nolfi, Are Waerland, dr. med. Otto Buchinger, dr. med. Heinrich Herget og fru Martens, naturhelbredelsessanatoriet St. Gallen, Schweiz. Det vil naturligvis føre for vidt at referere alle disse foredrag, men ethvert vegetarisk problem blev indgående og dygtigt belyst. Blot skal lige omtales, at fru Nolfi vandt den store tilhørerkreds ved sin rolige, indtrængende skildring af råkostens forebyggende og helbredende egenskaber, specielt m. h. t. kræft, og at hun sammen med andre rigtigt forklarede, hvorfor visse naturhelbredelseslæger kunne påstå, at vegetarer kunne helbredes for visse sygdomme ved brugen af kød, idet man simpelthen ikke kan kalde folk, der lever af stærkt raffineret kost, sukker, mel etc., uden videre brug af frugt og grønsager osv., for vegetarer. De får selvfølgelig alle slags mangelsygdomme!

Men et særligt kapitel fortjener prof. *Ude*. Folk har kaldt ham den eneste sande kristne, de har mødt, idet han er fuldkommen kompromisløs. Når det hedder: Du skal ikke ihjelslå, ja, så *må* man ikke dræbe. Og altså *må* man være vegetar og krigsmodstander. Dette byggede han strengt konsekvent op i sit foredrag „Livsførelse og kristendom". Men da han tordnede løs mod Tysklands oprustning og udtalte, at undertegnelsen af den nye traktat betød nye krigergrave for Tyskland, brød der en storm løs — ikke mindst fordi han uforsigtigt nævnede Adenauers navn. Men tilhængerne overdøvede dem, der havde taget forargelse af sandhederne. Waerland rejste sig og råbte, at dette havde intet med temaet at gøre, og han forlod salen i protest, fulgt af en snes mennesker. Senere forsøgte dr. Finke at glatte ud ved at udtale, at „ikke-drab" dog måtte kunne omtales under en sundhedsuge; men det gik ikke. Næste dag talte aviserne om skandalescener og tog Waerland til indtægt. Om aftenen skulle de igen tale på vort møde. Dette blev endnu mere dramatisk. Da vi kom til mødet, stod en anden på talerstolen, så salen var blokeret, og ledelsen havde meddelt, at Ude var upasselig! En ny storm brød løs i forhallen; der blev holdt rådslagninger; overborgmesteren havde forbudt Ude at tale, etc. Det lykkedes os dog at få begyndt meget forsinket, men så kom der bud, at hvis Ude talte, ville overborgmesteren trække sit protektorat over ugen tilbage. Så gjorde vi mødet til et lukket møde, bad ikke-medlemmerne gå (en snes stykker gjorde det), og Ude fortsatte. Men snart kom der bud igen, at hele ugens eksistens stod på spil, hvis Ude fortsatte, og så gav vi op! Næste dag tog de lokale katolikker afstand fra Ude, der nu kun var „lægprædikant" og kendt som „en besværlig kværulant"! Ak ja. Længere er man altså ikke kommet. Det hele har dog sikkert fået folk til at tænke! Det sidste var, at Udes billede blev fjernet fra udstillingen.

Så var der vegetarernes årsmøde. På samme tid holdt Waerlandisterne møde et andet sted, lige forinden havde en anden vegetarunion holdt årsmøde, og således holdes der i løbet af sommeren en halv snes års-

møder! Det bliver jo noget lidt til hver, ikke nogen samlet stor bekendelse udadtil. Det hele var mere af sektpræg. De fleste boede på herberget, og vi hyggede os selvfølgelig ved at være glade for hinandens meninger — men det var altså ikke det store sus.

Et særligt kapitel er fællesspisningerne. Jeg deltog i tre. Første gang fik vi pillekartofler og salatblade — 50 pfg. Anden gang pillekartofler og surkål samt agurkeskiver, 75 pfg. Og sidst pillekartofler og kogt rødkål! Tysk nøjsomhed. Ganske vist havde enkelte selv lidt løg, brød og plantefedt dertil. Nå, det smagte godt — undtagen denne sauerkraut! — og var jo sundt og godt, men vi herhjemme kunne vel ikke „nøjes" dermed!

Alt i alt et billede af vor lidenhed og uformuenhed. Enighed ville gøre stærk. De ledende personer kan selv, og medlemmerne går i bås — hvilket altså er skade!

Den nye leder af V.V.D., dr. jur. *E. Waag*, er dog en undtagelse. Han forsøger at balancere mellem kamphanerne, men nogen forsoning er ikke bragt i stand. Han ledede møderne med blid myndighed og klarede taktfuldt Ude-affæren. Det er dog eet godt minde om en vegetarpinse i Tyskland — foruden altså samværet med interessante meningsfæller fra Tyskland, Holland, Norge, Sverige og Schweiz.

I toget i Tyskland, 4. juni 1952. *Oluf Egerod.*

Stor ståhej om sprit-promillen

Det er ikke alene i Den personlige friheds værn, at bølgerne går højt om promillen — spørgsmålet har også været gennemdrøftet på et nordisk kriminalistmøde, og radioen har berettet vidt og bredt, hvorvidt man bør holde sig til en bestemt promille som grænse for tilladt eller ikke tilladt bilkørsel, eller om lægens skøn bør tages med i betragtningerne. Maaske burde helt andre kriterier overvejes — pressen har taget ivrig del i drøftelserne, som om det var verdens betydeligste sag, der her var til behandling.

At det virkelig også drejer sig om bitter alvor, ses deraf, at hver tredie fange i svenske fængsler sidder der på grund af ratfylderi. Forinden har de nået at dræbe flere mennesker end samtlige mordere, og den materielle skade androg større beløb, end samtlige tyve fik lejlighed til at bestjæle deres medmennesker for.

Man må spørge, hvor længe vi endnu skal tåle berusede bilister på vore offentlige veje. Her kan der i hvert fald ikke argumenteres med, at det er en privatsag, om man vil drikke sig en rus eller ikke. Vejene er for alle, og alle har ret til at gå ud fra, at samtlige trafikanter vil gøre deres pligt for at forhindre ulykker, men selv minimale mængder af sprit nedsætter reaktionsevne og selvbeherskelse i en sådan grad, at det skal gå ud over færdselssikkerheden.

Derfor bør også enhver tale om visse tilladte promiller forstumme, og — hvad selv de fineste jurister ikke synes at have bemærket — der behøves ingen nye og indviklede lovbestemmelser for at ramme ratfylderi, idet der allerede findes en paragraf, hvorefter det ikke kan tillades, at

sindsforvirrede personer eller sådanne, der som følge af epilepsi eller lign. ikke altid er herre over deres reaktioner, får udstedt kørekort. Da ansete læger betegner en rus som en momentan sindsforvirring, vil personer, som blot indimellem drikker alkohol, ikke være kvalificerede til at få kørekort, og et sådant bør omgående inddrages, såfremt indehaveren drikker spiritus, ganske bortset fra, om han sætter sig til rattet eller ej.

Mon ikke vi her er ved sagens kerne?

I Aarhuus Stiftstidende har bladets landbrugsmedarbejder, der selv er aktiv landmand, skrevet følgende linier, der for ham og vel også for de fleste andre blot er en lille spekulation over, hvorvidt man skal kalde dyrenes vidt forskellige reaktion for instinkt eller forstand:

„Om man vil kalde det instinkt eller forstand, får stå hen, men i hvert fald reagerer dyrene forskelligt på leve- og slagtekvægsmarkedet. På det første viser de ingen nervøsitet og finder sig roligt i, at vi undersøger deres krop på alle leder og kanter. De følger trækkeren med samme selvfølgelighed som i den hjemlige stald.

Helt anderledes er billedet på eksportmarkedet. Kreaturerne slider i rebet, farer nervøst frem og tilbage og sender ustandselig angstfyldte brøl ud i rummet, så det er umuligt at få ørenlyd. Frivilligt lader de sig ikke transportere til skib, bane, vogn eller slagtehus; derfor er mændene udstyret med stokke, på hvilke der er fastgjort læder- eller gummistrimler."

Kæreste gårdejer Leonhardt Nielsen! Her er ingen anledning til at spekulere, eftersom den egentlige årsag er klar som dagen: Det er blodstanken — som er umærkelig for vore sløvede sanser, men som for dyret er en realitet — der får det til at udsende angstfyldte brøl og vise den højeste grad af nervøsitet.

Tænk, om De selv var i den samme situation og i det ene tilfælde (levekvægsmarkedet) blev modtaget af forstående mennesker, der kun ville Deres bedste — eller De pludselig stod over for bødlen og hans medhjælpere med alle deres uappetitlige redskaber! Tror De ikke, De ville reagere på nøjagtig tilsvarende måde som de dyr, der gennem årene har været vant til at blive modtaget med og til at vise tillid?

At *De* ville få vished om, hvad der forestod, gennem synssansen i stedet for som dyret gennem lugtesansen, er jo uden forskel.

Og når De så tilføjer, at mændene, som skal bringe de opskræmte dyr til skafottet, anvender stokke med læder- eller gummistrimler, så lyder dette af humanisme og er det vel egentlig også, men på en noget indviklet måde, idet disse mænd udmærket véd, at brutale stokkeslag vil resultere i blodunderløbne pletter, der skader salgsværdien. Det er altså sig selv, menneskene gavner ved ikke at bruge stokken uden formildende tilbehør.

Men hvis menneskene tror, de kan købe sig tilgivelse for deres adfærd mod dyrene ved blot at vikle gummi om kniplerne, så er de på vildspor, fordi den tortur, det må være for dyrene ikke alene at ane, men også at vide, hvad der forestår, langt overgår, hvad de ellers kunne frygte i form af knubs og slag. Det er kun undtagelsesvis, at husdyr klager deres nød,

selv om de behandles aldrig så brutalt af deres vogtere, men blodstanken får dem til at reagere på den af hr. Nielsen beskrevne måde.

Lad de legemlige lidelser, som slagtedyrene må gennemgå, være aldrig så grusomme, de er dog for intet at regne mod de kvaler af mere „åndelig" art, som de udsættes for, og som giver sig disse synlige og hørlige udslag.

Og som et særdeles tiltalende „biprodukt" af denne lidelsernes sum får den kødædende del af menneskeheden måske et sammensurium af utallige små kirtlers og andet levende vævs produktion af stoffer afsondrede i „allerhøjeste beredskab", fremkaldt af dødsangst, noget i retning af det, der tilstræbes, når visse dyr jages til døde, inden de skal optræde på det „fine" bord.

I dyreværnere, som udtaler, at der ville komme mindre kød på byhusmødrenes spiseborde, såfremt de vidste, hvilke lidelser der går forud, tag denne sag op og slip den ikke igen, før alle nægter at mætte sig med resultatet af dyrenes dødsangst!

Det er her, vi er ved sagens kerne, og al den letkøbte snakken udenom ved at anbefale mer eller mindre „humane" slagtemetoder tjener kun til at forflygtige, hvad det drejer sig om.

Det er den blodstank, der klæber ved menneskenes hænder, det gælder om at vaske af. Og vel at mærke ikke begrænset til det fåtal af trækkere, som har deres arbejde på slagtekvægsmarkedet, de behøver ikke at være hverken værre eller bedre end de, der betjener levekvægsmarkedet eller vogter kvæg på mark eller i stald.

Det er alle, som ønsker dele af det dræbte dyr på deres spisebord, der har blod på deres hænder, og det er blodlugten, der får dyrene til ustandselig at sende deres angsfyldte brøl ud i rummet.

Menneske dog, hør disse brøl og vågn op af din vanesøvn! Du behøver ikke fortsat at være medskyldig i alle de lidelser, som dyrehold og dyredrab fører med sig!

Måske du da vil komme til det resultat, at billedtalen om den gode hyrde er falsk, eftersom enhver hyrdes opgave er at påse, at ingen uvedkommende røver hans ejendom, indtil det øjeblik indtræder, da blodet vælder af overskårne struber.

Om så kniven føres på den ene eller den anden måde, og om der så også vikles gummi om stokkene, inden de falder til slag, det er former for den dyrevenlighed, det betaler sig at udvise.

Ved at sige nej til alt, hvad der har med slagtekvægsmarkedet og dets blodstank at gøre, er du måske med til at berede vejen, der også for menneskene fører frem til andet end — slagtekvægsmarkedet!

Bellahøj 1952

Når linie „buh" begynder at køre om kap med linie 8 til Bellahøj, kommer der fart i københavnerne. Alle skal de ud og glæde sig over de smukke dyr, som selvfølgelig får den bedst tænkelige service, og hvis en vogter ville finde på at bruge andet end venlig tale, endsige gribe til stokken, ville han snart blive lynchet.

Således er alt lutter idyl, og især børnene får her måske for første gang et indblik i en verden, der er dem fremmed, men som taler til deres fantasi, og da arrangørerne klogeligt har undgået at strejfe de mere blodige sider af husdyrbruget, er der sund og god anskuelsesundervisning i de dage, Bellahøj er centrum. Når en ko skal malkes, enten det nu sker på gammeldags vis eller med supermoderne maskiner, er der altid en interesseret skare af børn og voksne, og vittigheden om, hvilken af patterne der giver fløde eller kærnemælk, gentages i det uendelige.

Helt anderledes ville det gå til, såfremt arrangørerne var konsekvente og averterede i programmet f. eks. således: Hver dag kl. 16 stikkes der grise med eller uden elektrisk bedøvning. Publikum kan selv udvælge den gris, hvoraf de kl. 17 får serveret varme blodpølser! Eller: De kan selv få lov at trykke på aftrækkeren på det apparat, der slænger den okse til jorden, som skal blive til Deres bøf! Eller: Kun voksne over 20 år må egenhændigt hugge hovedet af de kyllinger, som serveres i restauranten! Eller: Skal det være lammesteg? Vælg selv blandt de udstillede dyr; det er på bordet i løbet af 50 minutter!

Nu må man ikke opfatte disse små tips som utidige indblandinger i festarrangementet, nej, det er arrangørerne selv, som har givet bolden op på en meget udfordrende måde.

Der skal nemlig være international husdyrkongres samtidig med skuet, og i den anledning har pressen været sammenkaldt for at høre på noget så usandsynligt som en fransk professor, der vil hævde, at sådanne internationale husdyrkongresser er med til at skabe ikke alene social fred, men fred i det hele taget, eftersom folk med fulde maver ikke har nogen lyst til at slaas.

Lad gå, at det med de fulde maver har sin rigtighed, uanset *hvad* der fyldes i dem; men lad os dog så i himlens navn rette alle vore anstrengelser ind på at fremstille mad til at fylde i de tomme maver, for er der brug for fred, så er det *nu!*

Men det må til stadighed være en gåde, hvorfra husdyrbrugerne er kommet i besiddelse af den frækhed, der lyser ud af påstanden om, at det er dem, der skal skaffe fred, fordi de fylder maverne, al den stund det er dem, der stadig anser det for nødvendigt at ødelægge noget over de fire femtedele af det, som vokser på jorden, ved at lade det passere et dyr, og så er det meste af det, som bliver til rest, endda noget „griseri", som ikke kan siges at være velegnet til at fylde netop i menneskemaver, i hvert fald ikke såfremt en del af formålet med denne påfyldning er *fred*.

For hvad går der ikke forud af ufred og blodsudgydelse?

Husdyrfolkenes påstande bliver endnu grellere, når det oplyses, at der kommer deltagere fra Indien, Japan og Ægypten, netop fra områder, hvor det gælder om at fremskaffe store mængder af mad til et usandsynligt stort antal munde, menneske- og ikke grisemunde.

Men hvad skal man sige til det, når både den forhenværende og den nuværende direktør for FAO er i ærespræsidiet — foruden landbrugsministre fra mindst 16 lande? Hverken de eller deres forgængere har formået at skaffe fred, hverken social eller fred i det hele taget, og det

vil de heller ikke kunne, før det stål, der nu sidder i sværd og slagteknive, bliver smedet om til haveknive, og menneskene lærer at stille deres sult på en ganske anden måde end den, den internationale husdyrbrugskongres på Bellahøj vil søge at bilde os ind er den rigtige.

Det er mågernes skyld

når antallet af patienter med bændelorm er fordoblet 5—6 gange i de sidste 15 år, påstår kredsdyrlæge Götzsche i Århus.

Mågerne opsamler de ægfyldte bændelormeled, der stammer fra menneskenes tarmudtømmelser, ved kloakkernes udløb i havet, og efter at æggene i uskadt stand har passeret mågernes fordøjelsessystem, kvitteres de på græsmarkerne, hvor koerne så igen samler dem op, hvorefter de fra æggene udviklede tinter befinder sig i kødet, og når dette igen „nydes" af mennesker, uden at det i forvejen har været udsat for tilstrækkelig opvarmning eller eventuelt nedfrysning — ja, så er ringen sluttet.

Notater i en kostald

blev ualmindelig fint placeret i radioens bedste sendetid. Det må også erkendes, at skildringen af den proces, hvorved en lille jerseykvie forandres til en ko, var værdig til denne placering; men hvorledes ville mon virkningen blive, såfremt notaren fortsatte med en lige så detailleret gennemgang af de processer, som den lille tyrekalv, der blev resultatet af denne fødsel, nødvendigvis må undergå, før den havner på godtfolks spisebord? Det bliver nok en dølgsmålshistorie.

Idræt og vegetarisme

Som det vil erindres, gik kaptajn Jespersen ved en nytårsfest stærkt ind for et intimt samarbejde mellem idrætsfolkene på den ene side og vegetarer og andre „sundhedsbefordrere" på den anden side.

Et sådant samarbejde blev for nylig indledet, idet idrætsforeningen i Vridsløse indbød DVF til at deltage med en udstilling af vegetariske retter m. v. ved et stævne på den nye skole.

Som sædvanlig var det fru Mosegaard, der måtte tage tjansen med at tilberede maden, uddele smagsprøver og svare på alle de interesseredes spørgsmål.

Møde

mandag den 30. juni kl. 20 i Vartov, Farvergade 27, København K.

Dásturji I. A. Bode, mangeårig leder af Mazdaznan centret i Bombay, taler om: Zarathustrisk religion og den moderne verden.

Dásturji Bode forelæser i sit hjemland over Irans gamle kultur, historie og videnskab og underviser i Avesta-læren.

Interesserede bedes venligst opfordre venner og bekendte til at deltage. Foredraget oversættes. — Entré 1 kr. *M. Th. Møllmann.*

Siljanskolen

Efter billederne i det tilsendte prospekt at dømme må der være vidunderligt på Siljanskolen, og omgivelserne er ikke mindre fortryllende.

Det må være en oplevelse for dem, som kan tage den uge mellem 13. og 20. august og tilbringe den i lærerigt samvær med interesserede meningsfæller. Send bud efter det indholdsrige program for ugen.

Syge- og Rekreationshjem

Råkost-spisegæster er velkomne til at spise kl. 12 og kl. 18 i Jacobys Allé nr. 13, København V. Værelser med pension til leje; frokostpakker og råsaft kan afhentes. Telf. Vester 7974 u. *Ingeborg Askgaard.*

Børnepensionen Solhaven, Espergærde

Vegetar- og råkostpension for børn i alderen fra 3—14 år under gode, private former. — Ugenert beliggenhed med tumleplads ved skov og strand. — Der er kyndig børnesagsarbejde tilknyttet Solhaven.

HEDVIG THOMASSEN,
Espergærde 262 (sikrest 10—12).
(Nær bus og jernbane).

Ældre dame

Er De en rask og proper dame, der kunne tænke Dem at passe 3 børn, 8 år, 2 år, 4 mdr., og 2 værelses moderne lejlighed, medens moderen arbejder i hjemmet (syning), da skriv venligst, så vi kan tale sammen om løn m. m. — Billet mrk. „Bispebjerg" modtager Vegetarisk Tidsskrift.

27-årig høj, mørk, ung mand søger bekendtskab med ung pige med god og ærlig karakter fra et godt hjem. Alle breve (evt. med foto) besvares. — Billet mrk. „bekendtskab„ modtager Vegetarisk Tidsskrift.

Skodsborg produkter!

De kan altid være sikker på de bedste varer, når De vælger Skodsborg produkter.

De anbefales: Skodsborg corn flakes - granola - Skodsborg kaffeerstatning - æbleblade-te - glutenola - carno - bønnesteg - linsepostej - veg. leverpostej - veg. fiskebudding - linser i brun sauce - sojabønner i bouillon - nuttolene - protose. Kiks: Grahams, havre, vanille og nødde. Skodsborg lyn sauce pulver: På to minutter kan man fremstille en sundhedsmæssig, delikat brun sauce. Skriv efter vareliste! Spørg efter vore varer hos Deres handlende!

Den Sanitære Fødevarefabrik,
Baldersgade 14, Kbhv. N., Taga 289

Dansk Vegetarisk Forening's

litteratur

C. V. Pink: „Hvad moder og barn bør spise" 0,50

R. Bircher: „Råkost for sunde og syge"... 0,50

„Råkostopskrifter"... 0,25
(10 stk. 2,00).

Mich. Larsen: „Naturhelbredelsen" 0,60

Portofrit — betaling kan sendes i frimærker.

Køb og anvend foreningens mærkater. De sælges i pakker à 30 stk. for 1 kr. portofrit. Foreningens emblem („Vegetarnålen") kan igen købes à 2,50 kr. Frimærker kan modtages som betaling.

Det er usundt at ryge

Det er videnskabeligt bevist, at det er usundt at ryge, hvad enten det er pibe, cigaretter eller cigarer. Så hold op ..... prøv SOS-kuren, som er den mest effektive metode til afvænning. Gratis brochure.

Dansk Post-Service v/E. Holm, Dynkarken 2, Århus.

Dr. Ragnar Berg

den kendte ernæringsfysiolog, leder et kursus i ernæringsspørgsmål og ernæringshygiejne den 13.—20. august. Kurset giver en særdeles instruktiv og inspirerende indsigt af stor personlig værdi for deltagerne, særlig i forskningens seneste resultater. Der bliver rigelig tid også til fremsættelse af spørgsmål, åbent, anonymt eller personligt. Desuden lejlighed til bad, rekreation og udflugter. Program rekvireres fra *Siljanskolans Sommarhögskola, Tällberg* (telf. 40), Sverige.

SKODSBORG
BADESANATORIUM

Fysisk-diætetisk kuranstalt med medicinsk klinik.

Behandling af reumatiske lidelser, sygdomme i mave og tarm, stofskifte, hjerte og nervesystem m. m.

Forl. prospekt. Tlf. Skodsb. 200

Ægte bi-honning

Alt i vegetariske retter fra Skodsborg Sanitære Fødevarefabrik.

Firkornsbrød - grahamsbrød - honningvin - alle fine marmelader - kiks og bisquits - syltede fersken og abrikoser.

Honning-depotet
Nr. Søgade 39.
Central 8176 - Palæ 8176.

ALT TIL
råkost - vegetarkost - Waerlandkost
Kompostdyrket frugt og grønt

Central 62

Råkostdepotet

Gothersgade 129
København K.

»SANA« Godthåbsvej 62 - Go. 429

Udsalg fra
Den Sanitære Fødevarefabrik

Ren plantemargarine, grahamsbrød og andre specialiteter.

Skodsborg Restauranten
er stedet, hvor Deres sundhed opbygges gennem
vegetarisk mad
råkost — diæter
Frokost - middag - å la carte
Åben mandag—torsdag incl. kl. 11—19
Lukket lørdag
Telef. PAlæ 8855
St. Kongensgade 36-38, mezz.

Frydenstrand Badesanatorium
FREDERIKSHAVN
Læge: Ejnar Eriksen.
— *Forlang prospekt og prisliste* —

»VEGETARISK KØKKEN«
ODENSE — Kongensgade 39²
Byens sundeste mad
OVE JACOBSEN

NYHED
Sundhedsmæssig kogebog for raske og syge
J. D. Henriksen og Nora Thomsen:
FRUGT
TIL HVERDAG OG FEST.
— *400 opskrifter* —
En nyttig håndbog for alle hjem.
Kart. kr. 8,50.
Sendes pr. efterkrav ell. mod frim.
H. Henningsens boghandel
Vesterbrogade 32, København V.

RÅSTRUP KURSTED
(ved Christiansminde, Svendborg)
Modtager gæster til ferie, hvile og behandling
Anna Ullerup Haahr - Svendb. 755

Landsforeningens mærkat.
Adresserne på *danske kiropraktorer* findes i Kraks vejvisers og telefonhåndbøgernes fagregistre.

Lær esperanto,
det andet sprog for alle. Let at lære, udbredt over hele jorden. I Danmark afdelinger i de fleste byer. Komplet korrespondancekursus 10 kr. Nærmere oplysninger hos
Esperantistforeningen for Danmark
Knud Aa. Andersen, Onsild.

Foreningen til Værn for Værgeløse Dyr
opretholder i samarbejde med politimyndighederne et dyreinternat for hjemløse dyr.
Modtager og undersøger dyrplagerianmeldelser.
Årskontingent 5 kr., medlemsbladet »Dyrets Værn« tilsendes medlemmerne gratis.
Indmeldelser modtages af internatet, Peter Bangsvej 32, Go.4329

Det ny
»Sol og Sundhed«
Det kendte danske nudistblad er nu betydeligt forbedret, og De bør sikre Dem et prøvenummer. Kr. 1,50 (frimærker).
SOL OG SUNDHED,
Dynkarken 2 . Arhus

FOLKEBLADETS BOGTRYKKERI – RINGSTED